

VISUOMENĖS
IR VERSLO
PLĖTROS
INSTITUTAS

Laisvės g. 16-21, LT-68306, Marijampolė
Tel.: +370 643 98771, el. pašto adresas: info@vvpi.lt, www.vvpi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 304169851

Jonavos rajono savivaldybės administracijos direktoriui

2021-11-05 Nr. VVPI-21/1105-1

REKOMENDACIJA

DĖL JONAVOS RAJONO JAUNIMO SVEIKOS GYVENSENOS PUOSELĖJIMO

Visuomenės ir verslo plėtros institutas (toliau – VVPI), siekia užtikrinti gyventojų, bendruomeninių organizacijų ir smulkiųjų verslų plėtrą bei bendrųjų kompetencijų ugdymo kokybę, taip gerinant jų galimybes augti, kurti inovatyvias paslaugas ir produktus bei didinti bendruomenių socialinę integraciją, stiprinant ryšius tarp vietos gyventojų, verslo ir valdžios visoje Lietuvoje.

VVPI bendradarbiaudamas kartu su Jonavos rajono jaunimo visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (toliau - JonAS) įgyvendinant iniciatyvą „Regioninių jaunimo organizacijų tarybų apskritalizacija“ išanalizavo Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimo tvarkos aprašą, 2014 m. sausio 30 d. patvirtintą Jonavos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1TS-7 (toliau - Aprašas) ir džiaugiasi, kad Aprašo 6.6. punkte aiškiai yra išskirtos veiklos, kuriomis yra siekiama vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo Jonavos rajono savivaldybėje.

Tačiau analizuojant Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2020 metų lėšų panaudojimo ataskaitą, 2021 m. vasario 11 d. patvirtintą Jonavos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1TS–17, ir Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2021 metų pajamų ir išlaidų planą, 2021 m. vasario 11 d. patvirtintą Jonavos rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1TS–18, pastebime, kad tarp įvykdytų, vykdomų ir planuojamų vykdyti priemonių nėra numatyta jokių veiklų Jonavos rajono savivaldybėje gyvenančio jaunimo sveikatos išsaugojimui ir stiprinimui, nors pagal Aprašo 3 punktą Specialiosios programos pajamų ir išlaidų planą bei plano įvykdymo ataskaitą kiekvienais metais rengia ir teikia tvirtinti Jonavos rajono savivaldybės tarybai Jonavos rajono savivaldybės administracijos Aplinkosaugos ir civilinės saugos skyrius, suderinęs su Jonavos rajono savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba, Specialiosios programos pajamų ir išlaidų plane einamiems metams numatant konkrečias prioritėtines Specialiosios programos priemones.

Primename, kad JonAS dar 2018 - 2019 metais atliko Jonavos rajono jaunimo probleminių sričių nustatymo apklausas, apklausiamųjų jaunų žmonių prašant įvardyti opiausias Jonavos rajone gyvenančio jaunimo problemas, su kuriomis yra susiduriama. Didžioji dalis respondentų, net 75,5

proc. 2018 metais ir 70,6 proc. 2019 metais kaip vieną iš opiausių problemų įvardijo jauno žmogaus polinkį į žalingus įpročius.

Svarbu paminėti, kad jaunam žmogui baigus mokyklą nutrūksta pastovi ir reguliari sveikatos patikra, todėl svarbu nuo ankstyvo amžiaus ugdyti įpročius reguliariai tikrintis sveikatą, sveikai maitintis, sportuoti, rūpintis asmenine higiena, užtikrinti kokybišką miegą bei poilsį. HBSC duomenimis, net 82 proc. Lietuvos moksleivių būdingas nepakankamas kasdienis fizinis aktyvumas, daugiau nei pusė visų devintokų (61 proc.) ir septintokų (55 proc.) atsibudę nesijaučia žvalūs ir pailsėję, o pastaruosius aštuonerius metus negerėja burnos higienos įpročiai – net 49 proc. moksleivių rečiau nei du kartus per dieną valosi dantis. Lietuvos sveikatos mokslų universitete atlikto studentų subjektyvios sveikatos ir gyvenamosios pokyčių 2000-2017 m. tyrimo duomenimis, per aštuoniolika metų antsvorio ir nutukimo paplitimas tarp studentų išaugo daugiau nei du kartus¹

Taip pat norime atkreipti dėmesį į jaunų žmonių emocinės sveikatos gerinimą, kuris pastaruoju metu yra itin aktualus ir svarbus. Pagal bendrus vaikų, įskaitant jaunus žmones nuo 14 iki 17 metų, gerovės vertinimo rezultatus Lietuva užima tik 33-iąją vietą iš 38-ių šalių, o pagal gerą emocinę sveikatą užima tik 36-ąją vietą².

Atsižvelgiant į aukščiau išvardintus argumentus, Jonavos rajono savivaldybės administracijai rekomenduojame:

1. Inicijuoti Aprašo pakeitimą 6.6. punkte nurodant, kad Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa yra skirta vaikų ir jaunimo fizinės bei emocinės sveikatos išsaugojimui ir stiprinimui, ir jaunų žmonių žalingų įpročių prevencijai.
2. Planuojant ir sudarant Jonavos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2022 ir tolesnių metų pajamų ir išlaidų planą numatyti konkrečias priemones vaikų ir jaunimo fizinės bei emocinės sveikatos išsaugojimui ir stiprinimui, ir jaunų žmonių žalingų įpročių prevencijai, atkreipiant dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą jaunas žmogus yra nuo 14 iki 29 metų imtinai.

Direktorius

Vladas Polevičius

¹ Almeda Vaidelauskaitė, “Kauno universitetų pirmo kurso studentų subjektyvios sveikatos ir gyvenamosios pokyčiai 2000 – 2017 metais”, Magistro darbas. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas.

² UNICEF, Metinė ataskaita, 2020. Internetinė prieiga:

<<https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/Report-Card-16-Worlds-of-Influence-child-wellbeing.pdf>>.